

GÜNÜN KONUĞU

Hakkı
KESKİN

Almanya Türk Toplumu Genel Başkanı

Federal İdare Mahkemesi'nin başörtüsü kararı

FEDERAL İdare Mahkemesi, 4 Temmuz günü devlet okullarında öğretmenlerin başörtüsü takamayacaklarına ilişkin önemli bir karar aldı. Karar Alman medyasında ve kamuoyunda geniş yankı buldu.

Afgan kökenli Alman vatandaşı müslüman bayan Ferestha Ludin'in, Almanya'da gördüğü öğretmenlik eğitiminden sonra Baden-Württemberg eyaletinde öğretmenlik görevini başörtülü olarak yapma isteği 1998 yılında eğitim müdürlüğü tarafından reddedilmişti. Bayan Ludin bu karara karşı mahkemeye başvurdu. Mahkeme kararı örnek teşkil edeceğinden bu konudaki tartışmalara açıklık kazandırmaktadır.

★★★

Federal İdare Mahkemesi karar gerekçesinde, 'Öğretmen olan birisinin devlet okullarında ve derste başörtüsü taşıması, onun kesin olarak tarafsız olma sorumluluğunu yaralar' denmektedir.

Başörtüsünün, onu taşıyan kişi istemese bile, belli bir dine ait çok açık bir simge olduğu vurgulanmaktadır. Oysa öğretmen ilk ve orta okulda önemli bir örnek olma göreviyle, öğrencilerin henüz olgunlaşmamış kişiliklerini sürekli olarak etkilemesi olasıdır. Çok kültürlülüğün giderek belirginleştiği toplumda, öğretmenlerin farklı dine ve inanca mensup öğrenciler karşısında tarafsız olmaya uymaları büyük önem taşımaktadır. Devlet her öğrencinin dini özgürlüğünü yaşayabilmesini güvence altına almakla yükümlüdür.

Bu nedenle 'okulda ders, din ve inanç bakımından tamamen tarafsız bir ortamda yapılmak zorundadır. Başörtüsü İslam dininin bir sembolüdür. Diğer dinlerin sembolleri için geçerli olan, İslam dini için de geçerlidir. Federal İdare Mahkemesi kararını özetle bu gerekçelere dayandırmaktadır.

★★★

Bir kaç yıl önce Federal Anayasa Mahkemesinin bu doğrultuda aldığı bir diğer kararın bu kararda büyük rol oynadığını sanıyorum. Anayasa Mahkemesi Bavyera'da okul sınıflarında haç sembolünün taşınmayacağına, benzer gerekçelerle karar vermişti. Çünkü haç asılan sınıfta diğer din ve inanç mensubu öğrencilerin bulunduğunu, oysa haçın hıristiyan dininin sembolü olduğunu, diğer dine inanan veya inanmayan çocukların bundan etkilenebileceği belirtilmişti.

Türkiye'de başörtüsü konusu yıllardır çok önemli tartışmalara neden olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Kanımca bu karar Türkiye için de önem taşımaktadır. Türkiye'de başörtüsünü bazı siyasi partiler ideolojilerinin önemli bir aracı yaparak bu konuyu işlemektedirler. Özellikle de bundan ötürü Türkiye'de başörtüsüyle bir inanç uğraşı verilmekten çok, siyasi boyutu ağır basan ve öne çıkan, bu yoldan oy toplama amaçlı güden bir olgu geniş kamuoyunda giderek yerleşmiş bulunmaktadır.

★★★

Hiç kuşkusuz, bu tartışmalarda yalnızca dini inançları nedeniyle başörtüsü takmak isteyenler, bu simgenin siyasi araç haline getirilmesinden ötürü büyük bir haksızlığa uğramaktadırlar. Ne var ki İslam dini, bazı önemli ve yetkin din adamlarına göre esnek, hoşgörü ve toplumsal uzlaşma ve barışa olanak sağlamaktadır. İslam dini müslümanların örneğin oruç ve namaz kılmalarını emreder. Ancak belli koşullarda, örneğin yolculuk esnasında bu yükümlülüklerin sonradan yapılabilmesi esnekliğini getirir.

Eğer yukarıdaki gerekçelerle bir ülkenin yasaları, -bu Türkiye için de geçerlidir- devlet görevlilerinin başörtüsüyle devlet kurumlarında çalışmalarına izin vermiyorsa, buna toplumsal barışın yararına bir uzlaşma bulmak olasıdır. Kişilerin özel yaşamlarında nasıl giyineceklerine ve başörtülerine karışılmamaktadır. Karışılması da gerçek bir demokrasi ve özgürlükle asla bağdaşamaz.

Sorun devlet kurumlarında, örneğin sınıfta başörtüsünün takılmamasıdır. İnanıyorum ki İslam dini bu konuda da gerekli esnekliğe sahiptir. Yani yalnızca sınıfta başörtüsü takılmayarak sorun çözülebilir. Yanılmıyorsam bazı yetkin din görevlileri böyle bir yorumdan yanadırlar. Yeter ki başörtüsünü siyasi amaçları için kullananlar bu uzlaşmayı toplumsal barış yararına kabul etsinler.

★★★

Alman kamuoyunda en çok tartışılan konular arasında, bazı Türk velilerinin okullarda çocuklarına dini inançlarından ötürü ayrıcalığı uygulama istemeleri ve bundan doğan sorunlar yer almaktadır. Bunların başında ebeveynlerin kız çocuklarını başörtülü olarak okutma istemeleri, erkek çocuklarla spor derslerine ve yüzmeye göndermemeleri, sınıf gezilerine katılmalarına izin vermemeleri gelmektedir. Hatta bazan da başörtüsü takmayanlara, takanlar ve hatta erkek Türk öğrenciler tarafından baskı yapıldığı, çok sık duyulan ve tartışılan konulardır.

Türkiye'de, hem de Anadolu'nun dört bir yanında kız öğrenciler ilk, orta, lise ve dengi okullara başörtüsü takmaksızın giderken ve spor derslerini kız-erkek birlikte yaparken, Almanya'da bazı ebeveynlerin kız çocukları için dini gerekçelerle özel uygulama istemeleri, okullarda sorunlara ve tartışmalara neden olmaktadır.

İslam dininin özünde ve felsefesinde var olan hoşgörüyü, uzlaşmayı ve toplumsal barışı anlayarak daha esnek davranırsak, öncelikle kendi kız çocuklarımızın daha huzurlu ve özgüvenli bir eğitim görmelerine olanak sağlamış oluruz.

Geliniz çocuklarımızın iyi bir eğitimi yararına yüce İslam dinini, hiç olmazsa Almanya'da siyasi amaçlara alet etmeyelim.